

සවියෙන් පෙරට අපි එකට
e - ඉගෙනුම පාසැල
හොරණ අධ්‍යාපන කලාපය

ශ්‍රේණිය	විෂය	වාරය	පාඩම
11	බුද්ධ ධර්මය	III	18 වන පාඩම හෙළ බෞද්ධ කලාවේ අසිරිය

සැකසුම - ඩබ්. කෝෂිලා මදුරත්ගනි
බප/හො/මොරගහහේන මහා විද්‍යාලය

18 පාඨම

හෙළ බෞද්ධ කලාවේ අසිරිය

❖ බෞද්ධ කලා ශිල්ප හඳුනා ගනිමු

❖ බෞද්ධ ප්‍රතිමා කලාව හඳුනා ගනිමු

- පිළිම වර්ග
- මුද්‍රා වර්ග
- ආසන වර්ග

❖ ප්‍රතිමාසර හඳුනා ගනිමු.

- ගන්ධකුචි
- පාසාද
- ගෙඩිගේ

❖ බෞද්ධ චිත්‍ර කලාවේ අගය හඳුනාගනිමු.

- මහනුවර යුගය
- නුතන යුගය

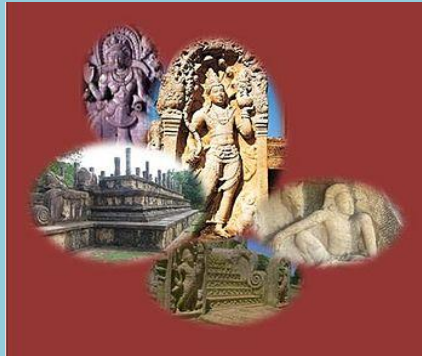
බෞද්ධ කලා ශිල්ප

❖ ශ්‍රී ලංකාවේ බෞද්ධ කලා ශිල්ප දුමින්දාගමනයෙන් අප ලත් දායාද වේ.
එයට

චිත්‍ර

මුර්ති

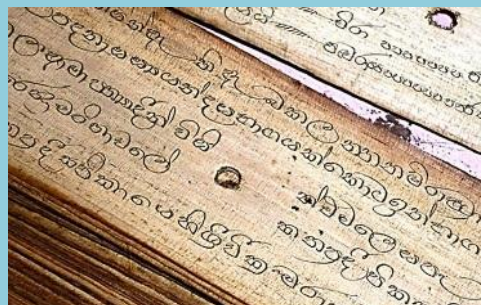
කැටයම්

ගෘහ නිර්මාණය

සාහිත්‍ය

ආදිය අයත් වේ.

බුද්ධ ප්‍රතිමා

❖ බුද්ධ ප්‍රතිමා අයත් වන්නේ ත්‍රිවිධ චෛත්‍යයන්ගේ උද්දේශික චෛත්‍ය වර්ගයටය.

ත්‍රිවිධ චෛත්‍ය

- ශාරීරික
- පාරිභෝගික
- උද්දේශික (ප්‍රතිමා)

❖ ප්‍රතිමා ගොඩනැගීමට පෙර බුදුරජුන් වෙනුවට සිරිපතුල බෝධිය වජ්‍රාසනය පද්මය ධර්ම චක්‍රය ස්තූපය හට වන්දනා මාන සිදුකර ඇත.

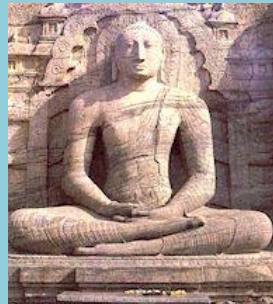
❖ පළමු වරට බුද්ධ ප්‍රතිමාවක් නිර්මාණය වී ඇත්තේ කනිෂ්ක රාජ්‍ය සමයේදීය. (කාසියක හා ධාතු කරඬුවක)

බුද්ධ ප්‍රතිමා වර්ග

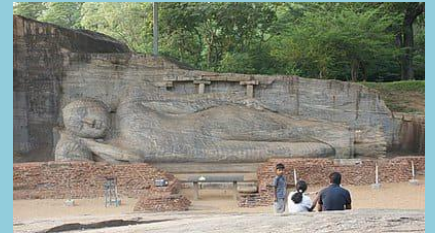
නිටි පිළිම

නිඳු පිළිම

සැතපෙන පිළිම

ආබද්ධ

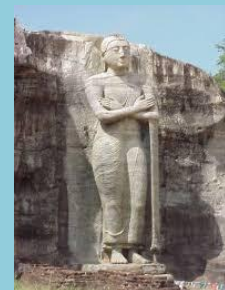
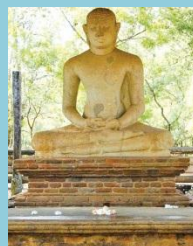
අනාබද්ධ

ආබද්ධ

අනාබද්ධ

ආබද්ධ

අනාබද්ධ

අවුකන
බුදු පිළිමය

මාළිගාවිල
බුදු පිළිමය

සමාධි
බුදු පිළිමය

ගල්විහාරය
බුදු පිළිමය

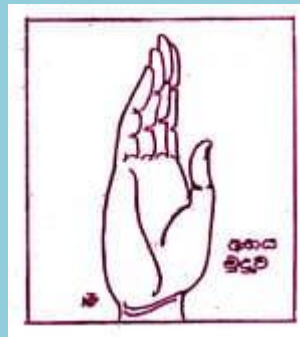
- වං කමන හෙවත් සක්මන් ඉරියව්වෙන් පවතින ප්‍රතිමා දුලබය.
- ආබද්ධ යනු ප්‍රතිමාවේ පිටුපසින් ගලකට හෝ යම් දෙයකට සම්බන්ධ වී තිබීමය.
- අනාබද්ධ යනු එසේ සම්බන්ධ නොවී තිබීමයි.

මුද්‍රා වර්ග

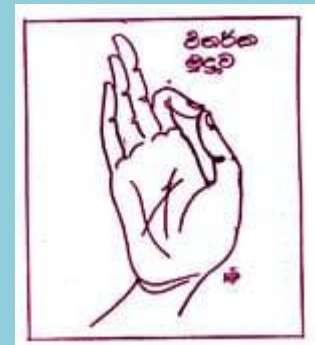
ධ්‍යාන මුද්‍රාව

සමාධි ගත ඉරියව්ව
උදා සමාධි පිළිමය
සමාධි පිළිමය

අභය මුද්‍රාව

ලෝ සතුන්ගේ
සසර බිය දුරුකිරීම
උදා අවුකන හා ගල් විහාරප්‍රතිමා

චන්ද්‍ර මුද්‍රාව

ගැටළු විසඳීම

ධර්ම මුද්‍රාව

ධර්මය පැහැදිලි
කිරීම

භූමි ස්පර්ශ මුද්‍රාව

බුදුරදුන් මාර පරාජයේ දී
මහ පොලොව සාක්ෂි දැරීම

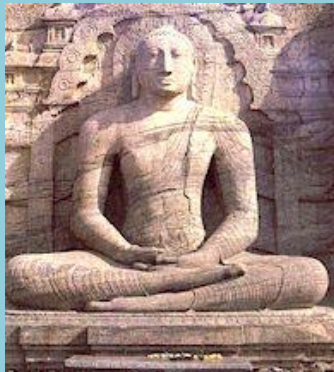
වරද මුද්‍රාව

වරදානය
(උත්තරීතර දශාව හා
කරුණාව සියල්ලන්ට
එක ලෙස පිරිනැමීම.)

ආසන වර්ග

ප්‍රතිම කලාවේදී හිඳි-පිළිමවල පද පිහිටුවා ඇති ආකාරයය.

පිරසනය

භාද්‍රසනය

පද්මාසනය

ප්‍රතිමාසර

ප්‍රතිමා සඳහා නිර්මාණය වූ ගෙය 'ප්‍රතිමාසර' නම් වේ
ප්‍රතිමාසර වර්ග

ගන්ධ කුටි

පන්කුලිය

පාසාද

රත්න පාසාදය

ගෙඩිගේ

නාලන්දා ගෙඩිගෙය

බෞද්ධ චිත්‍ර කලාව

මහනුවර යුගය

නුතන යුගය

උදා

- දෙගල්දොරුව විහාරය
- මැදවිල විහාරය
- රන්ගිරි දඹුලු විහාරය
- රිදී විහාරය
- බඹරගල

ප්‍රසිද්ධ පුද්ගලයින්

- දෙවරගම්පොල සිල්වත් තැන
- හිරිගාලේ නයිදේ
- දේවේන්ද්‍ර මුලවරියා

රිචඩ් හෙන්රික්ස්

ජයතිලකාරාමය

ජිනරාජවංශය ග්‍රන්ථය

සාර්ලිස්

මාළිගාකන්ද විහාරය

අගෝකාරාමය

ඉසිපතනාරාමය

සෝලියස් මෙන්ඩිස්

කැළණි නව විහාරය

රණස්ගල්ල විහාරය

ජෝර්ජ් කීට්

බොරැල්ල ගෝතමී විහාරය

ඇල්බට් ධර්මසිරි

සේදවත්ත වෙහෙර ගොඩැල්ල

සෝම බන්දු විද්‍යාපති

බෙල්ලන්විල රජමහා විහාරය

විත්ත කලාවේ ලක්ෂණ

මහනුවර යුගය	නුතන යුගය
<ul style="list-style-type: none"> ➤ රේඛා කර්මය හා වර්ණ පූර්ණය යොදා ගැනීම . ➤ ස්වභාවිකත්වය ඉස්මතු නොකරයි ➤ රතු සුදු කහ කළු වර්ණ වැඩිය ➤ නිල් කොළ වර්ණ අඩුය ➤ හැඟීම් නිරූපනය නොමැත . ➤ පැති පෙනුම නිරූපිතය <div data-bbox="272 1125 683 1444" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="272 1545 711 1839" data-label="Image"> </div>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ස්වභාවික ගෞලියයි ➤ දෙස් විදෙස් ආභාෂය ලබා ඇත. ➤ සම්ප්‍රදායික ආකෘතිය ඉක්මවයි <div data-bbox="915 693 1401 1014" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="1081 1161 1362 1575" data-label="Image"> </div>

ලාංකීය බෞද්ධ ඉතිහාසයේ කලා ශිල්ප තුළින් පහත අරමුණු සාදනය වේ.

- ලාංකීය අභිමානය විදහා පෑම
- බුද්ධාලම්බන ප්‍රීතිය ඔප නැංවීම
- බෞද්ධ ආකල්ප මිනිසුන් අතරට ගෙනයාම
- සංචාරක ආකර්ෂණයට හේතුවීම

මෙවන් අභිමානවත් ඉතිහාසය රැකගැනීමට උරදෙමු.

ඇගයීම

1. බෞද්ධ කලා ශිල්ප අපට උරුම වන්නේ කුමක් මුල් කරගෙනද?
2. පළමු වරට බුද්ධ ප්‍රතිමාවක් නිර්මාණය වී ඇත්තේ කුමන රාජ්‍ය සමයෙහි ද?
3. ලංකාවේ දැකිය හැකි බුද්ධ ප්‍රතිමා වර්ග 2ක් ලියන්න.
4. ආබද්ධ හිටි පිළිමයකට උදාහරණයක් ලියන්න.
5. ප්‍රතිමාඝර වර්ග මොනවාද?
6. මහනුවර යුගයේ චිත්‍ර කලාවේ දියුනුවට කැපවූ ශිල්පීන් දෙදෙනෙකු නම් කරන්න.
7. නුතන යුගයේ චිත්‍ර කලාවේ දියුනුවට කැපවූ ශිල්පීන් දෙදෙනෙකු නම් කරන්න.

පිළිතුරු

1. දුමින්දාගමනය
2. කනිෂ්ක රාජසමය
3. හිටිපිළිම හා හිඳි පිළිම
4. අවුකන බුදුපිළිමය
5. ගන්ධකුටි ,පාසද ,ගෙඩිගේ
6. දෙවරගම් පොළ සිල්වත් තැන ,දේවේන්ද්‍ර මූලචාරි
7. සෝලියස් මැන්දිස් ,ජෝජ්කිට්